

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН

Ижтимоий-сиёсий газета

№ 58 (1119), 2024 йил 21 март, пайшанба

www.yuz.uz

yuz.uznews

yuz_official

yuz.uz_news

yuz

Олам нурга тўлсин сен билан, Наврўз!

БОРЛИҚҚА ҚАЙТА ЖОН
БЕРГАЙСАН, НАВРЎЗ!

Болалигимиз, ўқувчилик кезларимиз баҳор, айниқса, Наврўзнинг гашига ўзгача эди. 15-20 кун аввал атлас кўйлак тиктиришдан бошланажак хархаша, синфларо миллий таомлар мусобақасига тайёргарлик жараёни ҳам завқли эди. “Мени қийнамай, ҳамманг бир хил таом олиб боринглар”, деб қўяди-ю,

онам раҳматли беш болага йўқ деганда 2-3 хил таом пиширганини билмай қолар эди. Кенг далаларда челақ кўтариб, беда, отқулоқ, жағ-жағ каби баҳор неъматларини териш завқини ҳис қилсам, ҳозир ҳам энтикиб кетаман. Ялпизни баҳор ёмғири сувини бўтана қилган ариқлар бўйларидан излардик. Айниқса, ям-яшил

бедазор ёки бугдойзор оралаб юрар эканмиз, майин баҳор ёмғири юзларимизни силганида боғча боласидай “Ёмғир ёғалоқ, ям-яшил ўтлоқ”ни айтиб сакраб эдик. Бу шодликларнинг барини бизга баҳор, Наврўз берарди.

Давоми 2-бетда

Аҳоли турмуш даражаси

ДУНЁҚАРАШИМИЗНИ ЎЗГАРТИРАЁТГАН
МАНЗИЛЛИ МАҚСАДЛАР

Оилада фарзанд дунёга келди. У ота-она қувончи, эл-юртнинг келажак вориси. Тез орада у боғчаю мактабда тарбия топиши ва ўқиши, кейин тахсилни олий таълим даргоҳида давом эттириши ёки бирор касб-хунарни этагидан туттиши зарур бўлади. Сўнгра унда ишлаш, оила қуриш, уйли-жойли бўлиш каби ижтимоий-иқтисодий шарт-шароитларга эҳтиёж туғилади.

Бу бир оила мисолидаги ҳаётий зарурат. Уни бутун бир мамлакат миқёсида тасаввур этсак, ҳудудларда аҳолининг ўсиш даражасидан келиб чиққан ҳолда қанча боғча, мактаб, шифохона, уй-жой қуриш, зарур ижтимоий инфратузилма ва иш ўринлари яратиш каби масалаларни олдиндан режалаштириб иш юритиш тақозо этилади. Бунда аҳолининг қанчаси қишлоқда яшайди-ю, қанчаси шаҳарда, қанчаси эркак қанчаси аёл каби жиҳатлар ҳам инобатга олиниши зарур.

— Аҳоли турмуш даражаси тушунчаси мураккаб ва кўп қирралли бўлиб, уни таҳлил қилишда бир қатор статистик кўрсаткичлар

ҳисоблаб чиқилади, — дейди Статистика агентлиги бошқарма бошлиғи Умид Мадаминов. — Эътиборлиси, кузатувлар Ўзбекистон бу борада тўғри йўлни танлаганини кўрсатмоқда. Айни пайтда юртимизда янги иқтисодий имкониятлар вужудга келяпти. Энг муҳими, фуқаролар ўз ҳаётида иқтисодий ўсишни сезишлари даражада ҳис қияпти.

Президентимизнинг Олий Мажлис ва халқимизга йўллаган Мурожаатномасида таъкидланганидек, янги Ўзбекистонни “ижтимоий давлат” тамойили асосида қуриш инсонларга ўз салоҳиятини рўёбга чиқариш учун тенг имконият, муносиб ҳаёт кечириш учун зарур шароит яратиш,

камбағалликни қисқартириш мақсадлари белгиланган.

“Ўзбекистон — 2030” стратегиясига мувофиқ, 2026 йилга қадар камбағалликни 2022 йилга нисбатан 2 баробар, 2030 йилга қадар эса кескин қисқартириш, камбағалликка тушли хавфи мавжуд 4,5 миллион аҳоли даромадини ошириш белгиланди.

Бунга эришиш мақсадида ижтимоий ёрдамдан оилани камбағаллик ҳолатидан чиқаришга қаратилган восита сифатида фойдаланиш учун давлат томонидан берилётган кам таъминланган оилаларга болалар нафақасини ижтимоий шартнома тузиш орқали тақдим этиш тизими йўлга қўйилди. Ижтимоий шартнома тузишда маблағларни инсон капиталини ривожлантиришга йўналтириш мақсадида болаларнинг мактаб, мактабгача таълим ва бошқа таълим мусасасаларига қатнаши каби шартлар ишлаб чиқилди. Энг асосийси, минимал истеъмол харажатлари қийматини инфляция даражасидан келиб чиқиб, индексация қилиб бориш, аҳоли

даромади ва харажатларининг ўзгаришини инобатга олган ҳолда камда ҳар беш йилда унинг қийматини қайта кўриб чиқиш ва ушбу миқдордан келиб чиқиб, ижтимоий нафақаларни ва энг кам пенсия миқдорини белгилаш тизимини қўллаш жорий этилди. Амалга оширилган чора-тадбирлар ва мақсадли кўрсаткичлар ижроси ҳар йили баҳоланади ҳамда 2030 йилгача бўлган мақсадларга эришиш учун унга тегишли ўзгаришлар киритиш ҳақида Вазирлар Маҳкамасига таклифлар берилди.

2023 йилда Ўзбекистонда иқтисодий ўсиш 6 фоиз ортди. Бу бугунги иқтисодий инқироз жараёнида катта ютуқ. Камбағалликни 14 фоиздан 11 фоизга қисқартиришга эришилди.

Давлат томонидан статистика соҳаси ислоҳ қилиниб, кузатувлар ўтказишга алоҳида эътибор қаратил-япти. Аҳоли турмуш даражасини кузатиш ана шундай ишлар сирасига ки-ради.

Давоми 4-бетда

Томорқачилик

ДЕХҚОН ҲАМИША
ИЗЛАНИШДА БЎЛИШИ КЕРАК

Нуротада Қувондиқ Файзановни барча танийди. Деҳқончилик ҳадисини олган бобо бугунги кунда ҳам томорқасидан унумли фойдаланиш борасида тумандошларига ўрнак. Айни вақтда хонадонидagi иссиқхонасида лимонлар фарқ пишган, тўқсонбости экинлар баравж унмоқда, бўш ерга эса эртка экинлар экилган.

Деҳқончиликда, хусусан, томорқадан самарали фойдаланиш борасида Навоий вилоятининг ҳар бир ҳудуди ўзига хос тажрибага эга. Аслида, она заминимиз унумдор ва серҳосил. Фақат меҳнат қилиб, унга эътибор кўрсатилса, мўл ҳосил олиб, яхшигина даромад кўриш мумкин. Аҳоли томорқаларини эса битмас-туган-

мас хазинага қиёсласа арзийди. Сабаби, бугунги шароит ва имкониятлардан унумли фойдаланган ҳолда бир йилда 2-3 мартагача ҳосил йиғиб ола бўлади. Нурота туманида яшовчи миришкорлар ҳам бунинг уддасидан чиқмоқда.

Давоми 4-бетда

Боқий мерос

Эл анъанасини
удуғдаш санъати

6

22 март — Маҳалла тизими
ходимлари куни“ЭЗГУЛИК — ШИОРИМИЗ,
МАЪРИФАТ — ҚУРОЛИМИЗ”Ғояси маҳаллалар ҳаётида муҳим
ўзгариш ва янгиланишларга
замин бўлажак

2020 йилдан бўён юртимизда 22 март — Маҳалла тизими ходимлари куни сифатида нишонлаб келинмоқда. Бу халқимизнинг инсоният тафаккури ривожига қўшган улушини бутун дунё бўйлаб намойиш этиш, маҳалла билан боғлиқ бой маънавий меросимизни қайта тиклаш ва бардавомлигини таъминлашга хизмат қилмоқда.

Кейинги йилларда ўзини ўзи бошқаришнинг ноёб тизимини чинакам халқ виждонида айлантириш, ҳуқуқ ва ваколатларини кенгайтириш, моддий-техник базаси ва кадрлар салоҳиятини мустаҳкамлаш борасида тизимли ишлар қилинмоқда. Хусусан, маҳаллаларда маънавий-маърифий ислохотлар билан бир қаторда аҳоли бандлигини таъминлаш, ижтимоий ҳимояга муҳтож оилаларга манзилли ёрдам кўрсатиш, ишсизларни замонвий касб-хунар ва тадбиркорликка ўқитиш, камбағалликни қисқартириш билан боғлиқ кенг қамровли чора-тадбирлар кўрилмоқда.

Ўзбекистон маҳаллалари уюшмаси раиси Қаҳрамон ҚУРОНБОВ билан суҳбатимиз юртдошларимиз ҳаётида рўй бераётган ана шундай янгиланишлар, маҳалла институти мавқеини юксалтиришга оид ҳуқуқий ва амалий ишлар, маҳаллабай ишлаш тизими самараси, миллий урф-одатларимизни асраб-авайлаш, келажак авлодларга асл ҳолича етиб боришига қаратилган янги ташаббус ва лойиҳалар хусусида бўлди.

Давоми 3-бетда

Етуклик остонасида

МУВАФФАҚИЯТ
ЎЗ-ЎЗИДАН КЕЛМАЙДИ

Мақтабимизда механизаторлик йўналишида касб-хунар ўргатилган. Шу боис, техникага қизиққан синфдош қизларимиз кўпчиликни ташкил қиларди. Бу йўналишдаги билим ва салоҳияти билан ўғил болалардан асло қолишмасди. Аммо уларнинг трактор рулини бошқариш ҳаваси орзулигича қолиб кетди. Чунки кўплаб ота-оналар механизатор, қурувчи бўлиш, юқори унумли техника бошқаришни қиз болага хос бўлмаган касб сифатида баҳолаган. Натижада аксарият қизлар ҳамиша кичик тарбиячи, ошпаз сингари бармоқ билан санарли касб сирларини ўрганиш билан чекланган. Уларнинг кўпчилиги танлаган касб соҳаларида тайинли иш топа олмай, сарсон бўлгани ҳам бор гап.

Бу эскича қараш ва тушунчалар бугун ўзгарди. Йигитлар каби қирик хунар эгаси бўлиб, ҳаётда ўрнини топиш, юрт тараққиёти, фаровонлигига муносиб ҳисса қўшиш йўлида изланаётган, иқтидорли қизлар сафи кундан кунга кенгайиб бормоқда.

Фаргона политехника институти 4-босқич талабаси Муҳайёхон Йўлдошева яқинда Зулфия номидаги давлат мукофоти билан тақдирланди. Талаба қизнинг бундай юксак эътибор ва эътирофга лойиқ топилгани бежиз эмас, албатта.

Давоми 5-бетда

Олам нурга тўлсин сен билан, Наврӯз!

Борлиққа қайта жон бергайсан, Наврӯз!

Фабриканинг йўлидан-о
рўмолча топиб олдим,
Топиб олди деманглар,
меҳнатга сотиб олдим-о,
Гулёрахон, бўйларидан, Гулёр.

Тош кўчадан юрманг, ака,
қоқилиб кетасиз-о, қоқилиб кетасиз,
Чиройлига кўнсил берманг,
доғда қоласиз-а, доғда қоласиз.
Чиройлининг сумкасида
упаси бордир-о, упаси бордир,
Упасини олиб берган акаси
бордир-о, акаси бордир.

Бола тасаввуримда қолган энг гўзал баҳорий хотиралардан яна бири — маҳаллалараро бўлажак Наврӯз байрами, ўзига хос шартлари бўлган беллашувларни бугун ҳам жуда-жуда соғинаман. Биз болаларнинг мактабдаги Наврӯз байрамларимиз ўтиб бўлгач, оналаримизнинг тадориги бошланар эди. Улар ҳам маҳалланинг тadbирига ҳудди биз каби тайёрланарди. Бир гал маҳалламиздаги ёши каттароқ, лекин ташкилий ишларга жуда чаққон Муборахон аянинг уйига аёллара бола-чака жам бўлди. Оналаримиз бўйларни баробар тувак гуллар, келинлар сепига солинадиган палаклар, атлас қийиқлар, гиламларни ўртага йиғиб олибди.

Бир пайт уй эгаси ичкаридан чиройли безатилган бешик кўтариб чиқди. “Чақалоги борлар, саҳнада алла айтганимизда, биттанг болангни солиб турасан, ухлатиб берамиз. Қара, лекин ювшроғини берларинг-а”, деб қулиб қўйди. Ростдан шундай қилишармикан, деб чақалоғи борларга бир-бир қараб қўяман. Ҳовли саҳнига ташланган гиламчага байрам тadbирини учун талайгина нарсам жамланди. Керакли буюмларнинг ҳаммаси тахт бўлгач, кайвони онахон “вазифа”ларни тақсимлай бошлади: “Фалончидан, сиз ёр-ёрга, фалончилар келинсаломга тайёрсизлар-а? Лапарчиларимиз қани? Яна бир такроқлаб олайлик”.

Кўлига дўмбира ушлаган тўлагина, қувноққина Жамолхон исми аёлининг ширали овозига маҳлиё бўлиб қолдим:

Дейди-ё дейди, бир қизи бор, дейди,
Бир қизининг ўнг юзига

қирмиш бор, дейди.

Унга жўровоз бўлган шўх-шодон шериклари эса бир-бирини, бугуннинг тили билан айтганда, лапарлардан “попури” қилишга ундаб, ҳайратини янада оширади:

Сой бўйида-ё турган йиғит,
Қоши-қўзини сузган йиғит,
Билагузугини олан йиғит-а,
Олган бўлсанг, бер билагузугини.
Чекига “Алла” айтиш тушган ўрта
ёшлардаги аёл уйқудан уйғотиб, алла айт
дейишса ҳам айта оламан, деб мактан
ади. Хуллас, ким мақол, ким қўшиқ айта
ди, бободоҳдон ролини ким ўйнайдию
Баҳорой ким бўлади, барчасини уудалай

оладиганлар топилиди. Маҳалламиз одамлари чакки эмас экан. Ўзимга ўзим “Насиб қилса, мен ҳам каттароқ бўлсам, бошловчиллик қилиб, ҳаммага навбат бериб тураман ёки спектаклда ўйнайман”, деб қўяман.

Бир пайт орқасида араваси бор трактор келди. Ҳалиги кайвони она маҳалланинг бўй йиғитларини ишга солди: “Қани, эҳтиётлик билан ҳамма юкларни ортинглар. Гулларга, бешикка, айниқса, эҳтиёт бўлинглар”.

Гиламлар устига тўшалган қат-қат кўрпачаларга қўнишиб ўтириб олиб қишлоқ гузарига қараб кетдик. Трактор тариллайди, йўлда кўринган бошқа маҳалла одамларига қий-чув қилиб, биз биринчиларимиз оламиз, дегандай қўлимизни силкиб кетамиз. Гузарга етиб борган эса бутун бир қишлоқ маҳаллаларининг бир-биридан гўзал саҳналарини Наврӯз дастурхонини кўриб, кўнгилга гулгула тушади. Хайриятки, оналари-

бир маҳалла номининг келиб чиқишига тўхталиб, таъриф берилди. Ҳар маҳалланинг чиқиши ўзига хос. Шу боис, бирини биридан устун қўйиб бўлмайди. Яна билмадим. Биз тайёрлаган чиқишлар уларда бўлмаса керак, деган умидда қолиб қолган бергимиз келмай, ҳаяжонда турамиз. Бирин-кетин барча қилган тайёргарлигимиз саҳнага кўчди. Ҳаммаси жуда чиройли, режадагидек бўлди. Ҳеч ким адашиб ёки ҳаяжонланиб қолмади.

Таомларни баҳоловчи ҳакамлар бизнинг маҳалла майдони томон юргач, бадий қисмда қатнашмаётган аёллар дастурхоннинг у ер-бурини ўзгартира бошлади. Кўкатлардан қилинган таомлар, “Наврӯз” сўзи ёзиб ундирилган бутдойни, сумалакни кўзга ташланадиган жойига қўчиришди. Наврӯз дастурхони бўйича ҳамма маҳалла бирдек қолиб бўлади. Аммо бадий қисм борасида биз, албатта, қолиб бўлишимизга мен ҳам умид қилиб турибман. Ниҳоят, шундай бўлди. Қишлоқ раиси қолиб маҳаллага катта қўчқор ваъда қилган. Бутун маҳалла аҳли хурсанд, қўчқор учун эмас, меҳнатлари юзгага чиққанидан, тайёргарликлар самара бергани учун бир-бирини табриклади. Айниқса, ҳалиги катта онахон кўзларига ёш олиб, “Кўрдингларми, аҳилликда гап кўп, кейинги йил бундан ҳам яхши тайёрланамиз”, дейди. Оналаримиз эса “Илоҳим бизларга ҳам сизнинг йўлингизни берсин”, деб унга ҳавас қилади.

Энди қолибликни нишонлаймиз. Бунинг учун ҳам маҳалла биносидида алоҳида ўзининг Наврӯз тadbиримиз ташкил қилинади. Ташқаридан қараганда, гўё катта бир оилага ўхшаб кетардик. Гина-қудратлар унутилиб, чеҳралар гулгун, қалблар шодон. Ҳамма-ҳаммаси самимий. Бу шукуҳ кейинги Наврӯзга ҳам қалбимизда қоларди ва ҳар Наврӯзда янгиланади.

Ҳозир маҳаллаларда Наврӯз байрами бўлади, бироқ одамларни жипслаштирадиган, соф рақобатга, бу орқали эса санъатни, миллийликни, қадриятларимизни улуғлашга чорлайдиган беғубор беллашувларни анчадан буён кўрмай қўйдим. Қанийди, ана шундай шукуҳ, Наврӯзга йил бўйи талпиниб яшаш ҳисси яна қайтса...

Муножат МЎМИНОВА,
“Янги Ўзбекистон” муҳбири

Худудлар ҳаёти

“ЎЙИМИЗГА МАРҲАМАТ, МЕҲМОН...”

Қўлбола симёғочлар, ёзда чанг, қишда лойга ботган тор кўчалар, пахсадан қурилган пасткам уйлар... Бу ҳамма учун таниш бўлган эски қишлоқ манзаралари. Аммо бугун чекка ва олис қишлоқлар қиёфасини ўзгартариш, аҳоли турмуш тарзи учун муҳим шарт-шароитлар яратиш, ижтимоий ҳимоялаш билан боғлиқ кўп нарсам ўзгарди. Бунимана шу қадим масканда асрлар давомида кўним топиб, умргузаронлик қилаётган оддий одамлар ҳаёт тарзи ҳам кўрсатиб турибди.

Учкўприк туманидаги “Яккамулла” маҳалла фуқаролар йиғинида “Обод хонадон — обод кўча — обод маҳалла” мезонлари асосида бошланган бунёдкорлик, ободончилик аҳоли руҳиятини кўтарди. Халқимизга хос меҳр-оқибат, муҳтож кишиларга суначик бўлиш сингари эзгу фаилатлар қулоч ёзди. Тўғри, ҳамма ишни бирданга ҳал этишнинг имкони йўқ. Лекин ҳаракат қилинганда, изланилганда, ташаббуслар қўллаб-қувватланилганда...

— Дастур доирасида маҳалладаги 8,4 километр ички йўлни таъмирлаш, 2 кило-

метр пиёдалар йўлагини барпо этиш ишлари поёнига етмоқда, — дейди маҳалла фуқаролар йиғини раиси Нодиржон Мамажонов. — Аҳолининг тоза ичимлик сувига бўлган эҳтиёжини қондириш мақсадида битта қудуқ қазилиб, 3,5 километр сув тармоғи тортилди. Қўлбола симёғочларни темир-бетон устунларга алмаштириш, янги трансформаторлар ўрнатиш, мавжудларини таъмирлаш босқичма-босқич давом етмоқда. Шу кунга қадар худуддаги 5,87 километр ички йўлга шағал тўкилди. Кунлар илиши билан асфальтлаш бошланади.

Ҳар бир иш Президент Администрацияси, Халқ қабулхонаси, вилоят ва туман мутасаддиларидан иборат ишчи гуруҳ томонидан кунлик назорат қилиниб, хонадон ва кўчалар ҳолати ўрганилиб, фуқаролар муаммоларига ижобий ечим топишмоқда.

— Эсимни таниганимдан буён ёзда чанг, қишда лойга ботган, зимистон кўчаларда юриб, кўйини қишлоқдан сув ташиб келишга мажбур бўлганимиз, — дейди маҳалла фаоли Шаҳбоз Комилов. — Ёш болали, якка-ёлғизлар ёгин-сочинли кунларда кўплаб қийинчиликларга дуч келарди. Биз ҳам бошқалар қатори қулай шарт-шароитларда яшашни орзу қилардик, ниятларимизга етдик. Равон йўллар, зилол сувлар, янги ишлаб чиқариш тармоқлари ташкил этиш борасидаги ишлардан қувоняпмиз. Мана, бўлар экан-ку!

Йўллар давомида самарасиз фойдаланиб келинган эски бинода таъмирлаш, қайта қуриш ишлари бошланган. Ҳозир нурунийлар маскани, оталар чойхонаси, ёшлар кутубхонаси, шахмат-шашка тўғарақлари фаолияти учун керакли шарт-шароитлар яратилди. Тadbиркор Отабек Тожиев ташаббуси билан мато тўқиш ва болалар трикотаж маҳсулотларини ишлаб чиқариш лойиҳаси ишга туширилди. Бу ерда тикувчилик малакасига эга ишсиз 15 дан ортқ хотин-қиз учун янги иш ўринлари яратилган.

— Уйимизга яқин жойда замонавий цех ишга тушгани аини муддао бўлди, — дейди Гулноза Исмоилова. — Маҳалламизда бундай ишлаб чиқариш йўқ эди. Аксарият хотин-қизлар туман маркази ёки Қўқон шаҳридаги турдош корхоналарга бориб ишларди. Қатнаб ишлашга имконим йўқлиги учун уйда ўтиргандим, ишга тақлиф қилишди, бажонидил рози бўлдим. Бу иш фарзандларим таълим-тарбиясини назорат қилиб туриш имкониятини ҳам бермоқда.

Кам таъминланган оилаларни ижтимоий ҳимоялаш, моддий ва маънавий ёрдам кўрсатиш, кундалик ҳаёт тарзи учун зарур шарт-шароитлар яратиш мақсадида

қилинаётган ишлар кўнгилларга қувонч, шодлик олиб кирмоқда.

Марҳаматой Жўраева ҳаётнинг аччиқ синовларига дош бериб, оила деб аталмиш муқаддас кўрғоннинг катта юкни елкалаб олганлардан. Аввалига суянган тоғи — турмуш ўртоғидан, кейинроқ ёлғиз жигарбанди — ўғли ва келинидан айрилди. Бу ҳаёт синовлари мушфиқ она қаддини букиб қўйгани рост. Аммо ҳаётга бўлган умидини узмади. Ўғлидан қолган икки ёдгорини опичлаб улғайтиряпти.

Оила ҳаёт тарзи ўрганилиб, уй-жойларини таъмирлаш бошлаб юборилди. Янги ошхона, айвон қурилди, том қисми шиферланди. Ҳовли сатҳига бетон қопламалар ётқизилиб, таъмирдан чиқарилди. Тикувчи бўлиш истагида бўлган тўнгич невараси Мадинага субсидия асосида тикув машинаси берилди.

— Уйнинг пойдевори ва кесак деворлари ёрилиб, яроқсиз ҳолга келиб қолганди, — дейди Туробжон Мамақулов.

— Ёгингарчилик бўлса, томидан чакки ўтади. Таъмирлашга имкон топа олмаб, маҳалламизга яқин бўлган фермер хўжалиги дала шийпонидида жон сақлаётгандик. Бизга барча қўлайликлар мужассам, пишқиғишти, 3 хонали уй қуриб беришаётганидан қалбим қувончга тўлди. “Маҳсудали Деҳқонов” фермер хўжалигига ишга жойлашдим. Насиб қилса, Наврӯз байрами кунларида янги уйга кўчиб ўтамиз.

Бу ерда 241 та хонадонда ободонлаштириш ишлари бажарилди. 32 та хонадон томи таъмири учун 650 дона шифер ажратилиб, соз ҳолатга келтирилди. 41 та хонадоннинг таъмири қисми таъмирланди. “Аёллар дафтери”, “Ёшлар дафтери”га киритилган аҳолининг эҳтиёжманд қатламига деҳқончилик учун ер, асбоб-ускуналар учун субсидия ажратиш, бандлигини таъминлаш доимий эътиборда. Ёшларнинг бўш вақтини мазмунли ташкил этиш, иқтидорлиларни аниқлаш ва қўллаб-қувватлаш мақсадида Бахитол кўчасида

замонавий workout спорт майдони қурилди.

Худуддаги 35-оилавий шифохонада аҳоли чуқурлаштирилган тиббий кўрикдан ўтказилиб, аниқланган касалликларни даволаш юзасидан зарурий тавсиялар бериб бориляпти.

— Кўзим яхши кўрмай қолганди, — дейди Олмазор кўчасида яшовчи Дилноза Жўраева. — Бир неча бор даволадим, натижа бермади. Жарроҳлик амалиёти ўтказишга имконият топа олмаётгандик. Республика кўз касалликлари шифохонасида даволашни учун бепул йўлланма беришди.

Маҳалла аҳли муурожаатлари инобатга олиниб, пиёдалар йўлакларини қуришга алоҳида эътибор қаратилди. Бу бежиз эмас. Худудни Бувайда — Қўқон катта автомобиль йўли кесиб ўтган. Йўл тор, транспорт қатнови кўп. Бу пиёдалар билан боғлиқ кўплаб йўл-транспорт ҳодисалари келиб чиқишига сабаб бўлган. Фарзанд ва набираларини мактаб ёки боғчага кузатган ота-оналар катта йўл бўйида алоҳида йўлак йўқлиги учун минг хавотирда йўл пойлаб ўтирарди.

— Мактабга бориб-келиш учун салкам 400 метр пиёда юрамиз, — дейди 14-умумтаълим мактабининг 9-синф ўқувчиси Ҳаётхон Сиддиқова. — Пиёдалар учун йўлак қуриб бериш юзасидан жуда кўп жойларга муурожаат қилинган. Аммо турли баҳоналар рўқач қилиниб, масалага ижобий ечим топилаётган эди. Қишлоғимизда бўлаётган бунёдкорликлар мавжуд масалалар ечимида қўл келди.

Пиёдалар йўлаги қурилиб, ҳаракат хавфсизлиги таъминланди. Шунингдек, “маҳалла еттичилиги” учун янги бина қуриш, 14-умумтаълим мактаби, 35-мактабга таълим ташкилотини таъмирлаш юзасидан дастурлар ишлаб чиқилиб, амалий ишлар бошланди.

“Яккамулла” маҳалла фуқаролар йиғинида аҳоли фаровонлиги йўлидаги бунёдкорлик ишлари бир дам бўлса-да тўхтагани йўқ. Ҳар куни бир ўзгариш ва янгилик. Қўҳна қишлоққа йўлингиз тушса, қўлини кўксига қўйиб, “Уйимизга марҳамат, меҳмон...”, дея чорловчи, содда ва самимий кишилар суҳбатидан баҳраманд бўласиз.

Расулжон КАМОЛОВ,
“Янги Ўзбекистон” муҳбири

22 март — Маҳалла тизими ходимлари куни

“ЭЗГУЛИК — ШИОРИМИЗ, МАЪРИФАТ — ҚУРОЛИМИЗ”

Бошланиши 1-бетда

ҲОЯСИ МАҲАЛЛАЛАР ҲАЁТИДА МУҲИМ ЎЗГАРИШ ВА ЯНГИЛАНИШЛАРГА ЗАМИН БЎЛАЖАК

Жумладан, янги тахрирдаги Конституциямизда маҳалла институти мақоми мустаҳкамланди. Барча соҳа ва йўналишлар бўйича маҳаллабй ишлаш тизими жорий қилиниб, “Обод ва хавфсиз маҳалла” тамойили амалиётга татбиқ этилди.

Охириги етти йилда тизимни такомиллаштиришга доир юзга яқин меъёрий-ҳуқуқий ҳужжат қабул қилиниб, маҳалла раиси, ҳоким ёрдамчиси, хотин-қизлар фаоли, ёшлар етакчиси, профилактика инспектори, ижтимоий ходим ва солиқ инспекторидан иборат таъсирчан тузилма фаолияти йўлга қўйилгани ижобий самара берапти. Жумладан, маҳаллаларда тадбиркорлик фаолияти ривожланиб бормоқда. Бу эса янги иш ўринлари, доимий даромад манбалари яратилиши орқали оилалар фаровонлигини ошириш, ижтимоий-маънавий муҳит барқарорлигини таъминлашга хизмат қилмоқда.

Президентимизнинг 2023 йил 21 декабрдаги “Маҳалла институтининг жамиятдаги ролини тубдан ошириш ва унинг аҳоли муаммоларини ҳал этишда биринчи бўлин сифатида ишлашнинг таъминлашга қаратилган чора-тадбирлар тўғрисида”ги фармони ҳамда “Ўзбекистон маҳаллалари уюшмаси фаолиятини йўлга қўйиш ва маҳаллаларда бошқарув тизимини такомиллаштиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори мазкур тизимнинг жамиятдаги нафусини янада оширишда муҳим дастуруламал бўлмоқда. Ушбу ҳужжатлар асосида республика, вилоят, туман ва шаҳар маҳаллани қўлаб-қувватлаш кенгашлари, Ўзбекистон маҳаллалари уюшмаси ва унинг ҳудудий тузилмалари ташкил этилди.

Ҳар бир фуқаролар йиғинида “маҳалла еттилик”и шакллантирилиб, аниқ вазифалари, биргаликда қиладиган ишлари белгилаб берилди. Маҳалла ходимлари фаолиятини асосий самарадорлик кўрсаткичлари бўйича алоҳида баҳолаш тартиби жорий этилмоқда. Барча маҳаллаларда “маҳалла бюджет”и тизими йўлга қўйилди. Энг муҳими, маҳалланинг аҳолига ижтимоий қўмак бериш борасидаги ваколатлари кучайтирилди. Эндиликда “Темир дафтар”, “Аёллар дафтари” ва “Ёшлар дафтари” орқали ижтимоий ёрдам кўрсатиш ва субсидия ажратиш “маҳалла еттилик”нинг биргаликдаги қарори асосида амалга ошириляпти.

Маҳалла, аввало, маънавият, тарбия бешиги. Бугунги янгилинишлар жараёнида унинг ушбу тарихий хусусиятини асл ҳолича сақлаш ва бойитиш ҳам эътиборда. Бу йўналишда “маҳалла — мактаб” концепцияси

асосида қўлаб маънавий-маърифий тадбирлар, тарғибот ишлари юритилляпти. “Отаналар университети” жамоатчилик тузилмаси фаол ишламоқда. Тегинли давлат ва нодавлат ташкилотлар билан ҳамкорликда “Бир нуруний ўн ёшга масъул” лойиҳаси амалга ошириляпти.

— **Аҳолини қийнаётган муаммолар ечими бўйича маҳаллага мурожаат қилиш тизими қандай самара берапти?**

— Бу тизим ҳам йилдан йилга такомиллашиб, “Инсон қадрини учун”, “Инсон манфаати ҳамма нарсадан устун”, “Халқ давлат органларига эмас, давлат органлари халққа хизмат қилиши керак” каби инсонпарварликка йўғрилган эзгу тамойиллар ижросининг муҳим кўзгусига айланимоқда. Айниқса, Конституциямизда аҳолининг маҳаллага мурожаат қилиш ҳуқуқи мустаҳкамлангани бу жабҳадаги ишларнинг такомиллашувида муҳим ҳуқуқий асос бўлди.

Бундан ташқари, Бош қонунимизда мазкур фуқаролик жамияти институти маҳаллий аҳамиятга молик масалаларни фуқароларнинг манфаатлари, ривожланишининг тарихий ўзига хос хусусиятлари, миллий қадриятлар, маҳаллий урф-одат ва анъаналардан келиб чиққан ҳолда, қонунга мувофиқ мустақил равишда ҳал этишга ҳақли экани белгилангани аҳоли мурожаатлари билан ишлашда кент истиқболларни оқди.

Энди одамлар ўзларини қийнаётган муаммолар ечимини ҳал этишни сўраб, ҳар хил идораларга қатнашишга ҳожаат қолмади. Бугунги кунда маҳаллага мурожаат қилиш орқали кўпгина масалаларга ижобий ечим топилади. Айниқса, кундалик ҳаётимизда муҳим ўрин тутадиган, ҳаёт кечириш учун зарур бўлган — сув, электр энергияси, газ ва бошқа масалалар бўйича маҳаллалар тизими иш олиб бормоқда.

Шу билан бирга, барча раҳбарлар маҳаллаларга бориб, ўз соҳаси бўйича аҳолини қийнаётган муаммоларни ўрганиши ва уни жойида ҳал этиши ҳам йўлга қўйилди. 2023 йил аҳоли эътирозига сабаб бўлаётган ана шундай муаммоларни аниқлаш ва жойида ҳал этиш мақсадидан 2857 та сайёр қабул ўтказилди, қабуллар давомида 21 минг 255 нафар фуқаронинг мурожаатига жойида ечим топилди.

Маҳалла раислари ва “еттилик” вакиллари эҳтиёжманд, кам таъминланган, оилавий шароити оғир хонадонлардаги ижтимоий-маънавий муҳитни мунтазам равишда хонадонбай ўрганиш ва аниқланган муаммоларнинг ечимини топиш чоралари қўриляпти.

“Ташаббусли бюджет” лойиҳаси доирасида ҳам маҳаллалар ҳаётига оид қўлаб масалалар ҳал этиляпти.

оширилишини жамоатчилик томонидан мониторинг қилиш имконияти яратилмоқда.

— **Маҳалла ободлиги — юрт ободлиги, деган қараш бугун ҳаётимизга чуқур сингир борапти. Ушбу йўналишдаги тегинли дастур ва лойиҳалар самараси ҳақида ҳам тўхталиб ўтсангиз.**

— Қайси соҳада ишлашимиздан қатъи назар, барчамизнинг яшаш жойимиз маҳалла ҳисобланади. Шу боис, мамлакат миқёсидаги ислохотлар маҳалла ҳаётида акс этсагина бу янгилинишлар нафаси ҳар бир инсоннинг ҳаётига кириб боради. Бугунги кунда ислохот ва ўзгаришларни маҳалла даражасида ташкил этишдан қўзланган мақсад ҳам шу, аслида. Зеро, маҳаллага кириб борган ислохотлар оилаларга, инсон қалбига етиб боради. Уни ҳар ким ўз ҳаёти, тақдири мисолида ҳис этади. Айниқса, маҳалланинг чирой очилиши, инфратузилмаси яхшиланишидан, аввало, шу ҳудудда яшайётган инсонлар баҳраманд бўлади.

Шу маънода, юртимизда изчиллик билан ҳаётга татбиқ этилаётган “Обод қишлоқ” ва “Обод маҳалла” дастурларининг бу борадаги ўрнини алоҳида қайд этиш жоиз. Ушбу дастурлар доирасида жойларда бажарилаётган бунёдкорлик ва ободонлаштириш ишлари натижасида қишлоқ ва овуллар, аҳоли яшаш ҳудудларида йўл-транспорт инфратузилмаси яхшиланыпти. Жойларда ижтимоий соҳа иншоотлари қуриляпти, хизмат кўрсатиш шохобчалари кўпаймоқда. Олис туман ва қишлоқларга ҳам ичимлик сув тармоқлари тортиляпти. Натижада аҳоли турмуш шароити яхшиланмоқда.

Президентимизнинг 2022 йил 18 мартдаги “2022-2026 йилларда “Обод қишлоқ” ва

Маҳаллабй
тизим жорий этилган
охирги икки йилда маҳаллаларда
176 мингта юридик ва 194 мингта якка
тартибдаги тадбиркорлик субъекти
давлат рўйхатидан ўтказилди.
Оилавий тадбиркорлик дастури
доирасида ҳоким ёрдамчилари
тавсияси билан қарийб 900 мингта
лоийҳага 20 триллион сўм
имтиёзли кредит
ажратилди.

“Обод маҳалла” дастурларини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарориде белгиланган вазифалар ижроси натижасида ўтган йили 1297 та қишлоқ ва маҳаллада қурилиш, таъмирлаш ва ободонлаштириш ишлари бажарилди.

Аҳолига қўлайлик яратиш мақсадида ҳудудларда минглаб километр электр ва газ тармоқлари модернизация қилинди. Жойларда янги бозорлар ва бошқа инфратузилма иншоотлари қад ростлади. Кўчаларга тунги ёритиш чироқлари ўрнатилди, сўғориш тизимлари яхшиланди. Бу имкониятлар чекка қишлоқларда ҳам шаҳардан кам бўлмаган шароит яратишга, оилалар фаровонлигини оширишга хизмат қилмоқда.

Маҳаллалар ободлигини таъминлашда “Яшил макон” умуммиллий лойиҳасининг ўрнини алоҳида қайд этиш жоиз. Бу борадаги ишлар туфайли ҳудудларда бог-роғлар, яшил ҳудудлар кенгайилмоқда. Аҳоли яшаш манзиллари кундан кун чирой очиб, гўзалликка бурканяпти. Бундай ишлар мамлакатимиз қиёфасини тубдан ўзгарттириб, халқимиз турмуш даражаси ва маданиятини юксалтиришга замин яратмоқда.

— **Маҳаллада тадбиркорликни ривожлантириш ислохотларнинг муҳим йўналишига айланди. Бу ишлар халқимизнинг ҳаётида, турмуш тарзида қандай ўзгариш ясапти?**

— Дарҳақиқат, кейинги йилларда маҳаллаларда тадбиркорлик муҳити кучайиб борапти. Бу воқеалик тарихий анъаналаримиз билан ҳаммаҳангдир. Зеро, яратиш ва бунёдкорликни юксак қадрлаган ота-боболаримиз азал-азалдан фарзандларига таълим-тарбия бериш баробарида хунар ўргатишга ҳам алоҳида эътибор қаратган.

Бугун маҳаллаларда йўлга қўйилаётган тадбиркорлик лойиҳалари ҳар бир маҳалланинг ўзига хос анъаналари, имкониятлари ҳисобга олинган ҳолда рўёбга чиқариляпти. Бу ишлар натижаси эса қисқа муддатда ўз маҳсулини берапти. Маҳаллаларда ишлаб чиқариш, саноат, тадбиркорлик, хунармандлик, томорқачилик ривожланыпти.

Маҳаллабй тизим жорий этилган охириги икки йилда маҳаллаларда 176 мингта юридик ва 194 мингта якка тартибдаги тадбиркорлик субъекти давлат рўйхатидан ўтказилди. Оилавий тадбиркорлик дастури доирасида ҳоким ёрдамчилари тавсияси билан қарийб 900 мингта лойиҳага 20 триллион сўм имтиёзли кредит ажратилди. Ҳоким ёрдамчилари томонидан шакллантирилган 92 мингта микролойиҳа ишга туширилиб, 380 мингта иш ўрни яратилди. Бу рақамлар ортда қанчадан қанча одамлар, оилалар тақдири ётибди. Ана шу ишлар натижасида боқимандалик кайфияти камайиб, тадбиркорлик муҳити, аждоқларимиз анъаналарига мос яратиш завқи кучайиб борапти.

Энг муҳими, бу хайрли ишлар тўхтаб қолмапти. Аксинча, янги-янги мезонлар асосида ривожланмоқда. Яқинда Президентимизнинг Сирдарё вилояти Сайхунбад туманига ташрифи асносида бунга яна бир қарра ишонч ҳосил қилдик. Давлатимиз раҳбари яшаш шароитлари, аҳоли ўртасида тадбиркорликни йўлга қўйиш, оилаларнинг даромадини ошириш борасидаги ишлар билан танишиб, томорқа ва уй хўжалиқларидаги имкониятларни тўлиқ ишга солиш орқали қишлоқ аҳолисининг турмушини янада юксалтириш борасидаги вазифаларни белгилаб берди. Бу чора-тадбирларни ўз вақтида амалга ошириш маҳалла тизими ходимлари зиммасига қатта масъулият юклайди. Зеро,

бугун халқимиз ўз ҳаётида сезиши учун ҳамма ишлар маҳаллада ташкил қилинапти. Мақсад эса оилаларнинг даромадини ошириш, халқни бой қилиш.

— **Маҳаллалар янада обод ва файзли масканга айланиши, халқимиз ҳаётидаги ўрни юксалиши учун бу тузилманинг моддий-техник базаси ҳам шунга мос бўлиши керак, албатта. Уюшма бу борада маҳаллаларга қандай қўмак берапти?**

— Тўғри, яхши ишлаш учун шароит ҳам яхши бўлиши керак. Шуни инобатга олиб, уюшма фаолияти йўлга қўйилган илк кунларданок маҳаллаларнинг моддий-техник салоҳияти юзасидан ўрганиш ўтказдик. Маълум бўлишича, ҳозир 1 100 дан кўпроқ маҳалла ҳалиям ўз биносига эга эмас. Қолаверса, кўпгина маҳаллаларда иш жараёнида фойдаланиладиган техника ва технологиялар эскирган. Бу муаммони ҳал этиш учун маҳаллий ҳокимлар билан ҳамкорликда ишлаяпмиз. Бир қатор вилоятлар маҳалла биносини янгилашни зиммасига оляпти. Уларни уюшма ҳисобидан жиҳозламоқчимиз. Қолган ҳудудларда ҳам бу масалада изланиш олиб бориляпти.

Энг муҳими, бу масала давлатимизнинг алоҳида эътиборида. Давлат дастурида бу йўналишда муҳим вазифалар белгиланган. Жумладан, маҳалла фаолиятини рақамлаштириш, “Маҳалла баланси”ни шакллантириш билан боғлиқ муҳим чора-тадбирлар кўзда тутилган. Бу йўналишдаги ўрганишлар асосида республикамиз бўйича асосий кўрсаткичлар шакллантирилди. Унда маҳаллалар ҳақида, оилаларнинг таркиби, ижтимоий ҳолати бўйича маълумотлар жамланди. Шунингдек, кўчалар, зиёратгоҳлар, қабристонлар сонига ҳам аниқлик киритилди.

Бундан ташқари, аҳоли ижтимоий ҳолати таҳлил этилиб, ишсизлар сони аниқланди. Томорқаси бор хонадонлар ва ундан фойдаланиш ҳолати ҳам ўрганилди. Маҳаллалар инфратузилмаси ва улардаги ижтимоий-маънавий муҳитни ўрганиш бўйича ўтказилган ўрганишларни ҳам алоҳида қайд этиш лозим. Бу кўрсаткичлар келгусида маҳаллалар фаолиятини янада такомиллаштириш, аҳолини қийнаётган

муаммоларни жойида ҳал этиш, жамиятимиздаги ҳуқуқий, ижтимоий-иқтисодий ислохотларни чуқурлаштиришда муҳим манба бўлиб хизмат қиладди.

— **Юртимиздаги ҳар бир маҳалланинг ўз тарихи бор. Буни уларнинг номланиши ҳам ифода этади. Ушбу тарихий салоҳиятни асраш ва ёшларга етказишда қандай ишлар режалаштирилган?**

— Бугун мамлакатимизда 9452 та маҳалла фаолият юритилмоқда. Уларни номлашда ҳудуднинг тарихий номи ва аҳоли ташаббуслари инобатга олинапти. Бу борада жойлардаги атамалар бўйича комиссиялар билан маҳалла фаоллари яқиндан ҳамкорликда иш олиб боради. Кўпгина маҳаллаларимиз ўз тарихини ўрганиш ва тарғиб этиш бўйича муайян ишларни амалга оширяпти. Буни маҳаллаларда ташкил этилган маҳалла тарихи бўйича бураклардан ҳам билиш мумкин.

Аммо бугунги маънавий ислохотлар талабидан келиб чиқиб, бу ишларни янада жонлантириш, ёшларнинг ўзи яшайётган ҳудуд тарихи бўйича билим ва дунёқарабини бойитиш зиммасидаги асосий вазифа. Зеро, тарихини билган ҳар бир йигит-қизнинг ўз-ўзига садоқати кучли, юртга муҳаббати юксак бўлади. Келгусида бу йўналишда тақлиф ва ташаббусларни ўрганиб, янги-янги лойиҳаларни амалга ошириш ниятидамыз.

Зеро, бугунги глобализм даври маънавий-маърифий соҳадаги ишларни асло сусайтиришга йўл бермайди. Президентимиз таъкидлаганидек, маънавий тарбия ишларини энди мутлақо янгича усулда олиб боришимиз керак. “Эзгулик — широримиз, маърифат — қўролимиз” ғояси асосида бу жараёни, аввало, оиладан, маҳалладан бошлашимиз лозим. Бу борада жамоамизда салоҳият ва имконият етарли. Ишончин комилки, зиммасизга юкланган вазифаларни муносиб адо этиб, халқимизни рози қилишга эришамиз.

Бугун юртимизда қўшалоқ байрам шуқуҳи кезиб юрибди. Яъни Наврўз айёми билан бир қаторда Маҳалла тизими ходимлари куни ҳам нишонланыпти. Қолаверса, бу йилги миллий байрамларимиз ҳаматон оийга тўғри келганида ҳам ўзгача раҳмат бор. Зеро, бундай саодатли кунларда, улуг айёмларда сабр-қаноат, хайру саховат фазилатлари зиёда бўлади. Бу эса халқимизга, ёшларимизга ўзликни англашти, жамиятимизда меҳр-оқибат, хайр-саховат муҳитини кучайтиришга замин бўлади.

Фурсатдан фойдаланиб, шундай шуқуҳли кунларда тилагим, аввало, юртимиз тинч бўлсин. Ҳар бир хонадон ва маҳалладан доимо шодлик ва бахт садоси таралиб турсин. Ҳамкасбларимизга ҳам эл-юрт манфаати йўлида қилаётган хайрли ишларида ҳаммиса омад ёр бўлишини тилайман. Кимнинг дилида қандай эзгу ният бўлса, рўёбини берсин.

Асрлар оша яшаб келган қадриятларимиз бардавом бўлсин!

“Янги Ўзбекистон” мухбири
Баҳор ХИДИРОВА
суҳбатлашди.

Аҳоли турмуш даражаси

ДУНЁҚАРАШИМИЗНИ ЎЗГАРТИРАЁТГАН
МАНЗИЛЛИ МАҚСАДЛАР

Бошланиши 1-бетда

Статистика агентлиги Жаҳон банки билан ҳамкорликда бир неча йилдан бўён Ўзбекистон аҳолисининг турмуш даражасини ўрганиш бўйича уй хўжаликларида танланма кузатувлар ўтказиб келади.

Хусусан, республика бўйича 2022 йилда 14 мингта, 2023 йилда эса 16 мингта уйда шундай кузатувлар олиб борилди. Бунинг учун аҳоли турмуш даражасини акс эттирувчи 700 дан зиёд кўрсаткич шакллантирилди. Уларнинг натижаси асосида эса оилаларнинг минимал истеъмол харажати қиймати, даромади, узоқ мuddат фойдаланиладиган буюмлар билан таъминлангани, уй-жой шароити ва қўлайликлари, саёҳат ҳамда жисмоний фаоллиги, ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланиши тўғрисидаги маълумотлар юзага келди.

Уйма-уй юриб ўтказилган сўровномалар рўйхатида 150 дан ортқ турдаги озиқ-овқат, 200 дан зиёд турдаги ноозиқ-овқат маҳсулотлари ҳамда бошқа хизмат турлари ва уларга қилинган харажатлар киритилди. Бунда сўровда иштирок этган уй хўжаликлари харажатлар миқдори бўйича ўнгла

ва 11 фоизни ташкил этган (2022 йилда бу кўрсаткич 14,1 фоиз бўлган). Йил давомида камбағаллик даражасининг энг юқори пасайишига Сирдарё, Андижон ва Хоразм вилоятларида эришилган.

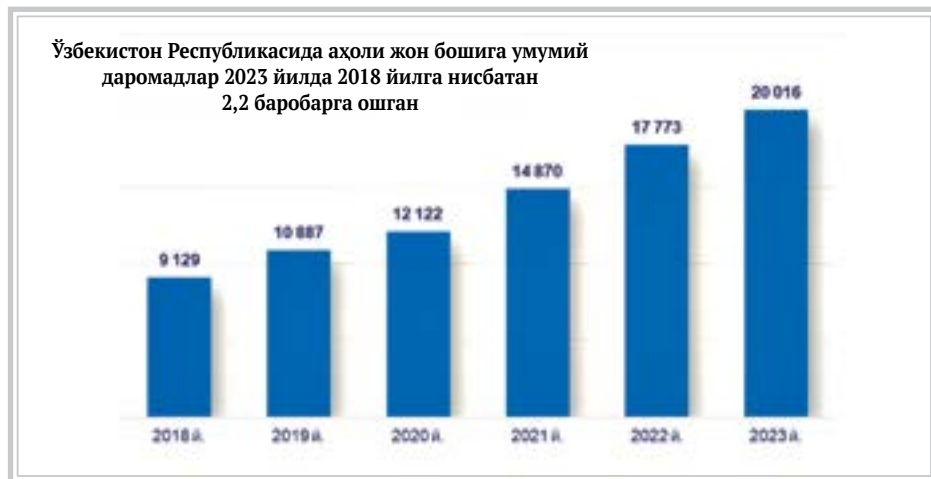
— Умумий даромадлар ва жорий тушумлар аҳоли турмушида катта аҳа

ялпи даромадни ифода этади. Бунга пул ва натура шаклидаги даромадлар киради ҳамда доимий асосда такрорланувчи хусусиятга эга бўлган, йиллик ёки ундан кам вақт оралиғидаги даврда уй хўжалиги ёки унинг алоҳида аъзоларига тушадиган тушумлардан таркиб топади.

Аҳоли даромадларига, асосан, меҳнат учун олган иш ҳақи, индивидуал меҳнат, тадбиркорлик фаолиятидан келадиган, мулк ва бошқа даромадларни киритиш мумкин. Бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида Ўзбекистонда аҳоли даромади турлари, жумладан, тадбиркорлик, мулк даромадлари кабилар кўпайиб бормоқда. Хусусан, аҳоли даромадлари 2023 йилга келиб, 2018 йилга нисбатан 2,2 баробар ошган.

Рақамларга эътибор қаратадиган бўлсак, умумий даромаднинг 70,5 фоизи

Ўзбекистон Республикасида аҳоли жон бошига умумий даромадларнинг 6 йиллик динамикаси, минг сўм

Аҳоли даромадларига, асосан, меҳнат учун олган иш ҳақи, индивидуал меҳнат, тадбиркорлик фаолиятидан келадиган, мулк ва бошқа даромадларни киритиш мумкин. Бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида Ўзбекистонда аҳоли даромади турлари, жумладан, тадбиркорлик, мулк даромадлари кабилар кўпайиб бормоқда.

ишлаб чиқаришдан, 6,5 фоизи шахсий истеъмол учун ишлаб чиқарилган хизматлардан олингани маълум бўлади.

Бозор шароитида асосий иш жойидан бериладиган маош аксарият фуқаролар учун асосий даромад манбаи ҳисобланади. Акс ҳолда, у функционал ролини бажара олмайди. Ривожланган мамлакатларда иш ҳақи аҳоли жами даромадининг 60-80 фоизини ташкил этади, яъни уларнинг меъёрий ҳаёт фаолиятини таъминлаш пойдевори бўлиб хизмат қилади.

Шунингдек, аҳоли умумий даромадлари таркибида мол-мулкдан 2,8 фоиз, трансфертлардан 26,7 фоиз даромад кўрилган.

Кичик бизнес ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлашга қаратилган мақсадли чора-тадбирлар туфайли ушбу соҳадаги даромад улуши йил сайин ошиб бормоқда. Ўтган йили 57 фоизни ташкил этгани шундан далолат беради. Бунга соҳанинг турли имтиёз, кредит ва субсидиялар орқали давлат томонидан фол қўллаб-қувватланаётгани сабаб бўлди.

Шунингдек, даромадлар таркибида ёлланма ишчиларнинг иш ҳақига нисбатан ижтимоий трансфертлар ўсishi кузатилмоқда. Бу эса ўтган йили ижтимоий қўллаб-қувватлаш сезиларли даражада кучайганидан далолат беради.

аҳоли умумий даромадлари таркибида мулкый даромадларнинг улуши 1,9 фоизни ташкил этган бўлса, 2023 йилда ушбу кўрсаткич 2,8 фоизга етди.

— Бу йил белгиланган асосий мақсад-вазифаларда қандай йўналишларга эътибор қаратиляпти?

— Мамлакатимизда амалга оширилаётган иқтисодий ислохотлар ва ҳудудий дастурлар замирида иш ўринлари ташкил қилиш, аҳоли ҳаётини яхшилаш мақсади мужассам. Кўрилган шундай тадбирлар натижасида сўнгги йилларда 2 миллион 400 минг аҳоли ўзини ўзи банд қилди. Қарийб 2 миллион одам камбағалликдан чиқарилиди. “20 минг тадбиркор — 500 минг малакали мутахассис” дастури доирасида 455 минг кишининг бандлигини таъминлаш бўйича шартномалар имзоланди. Маҳаллабай асосда 51 мингта

Ўзбекистон Республикасида аҳоли умумий даромадлари таркиби ва ўтган йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати

	Жамига нисбатан, фоизда		Ўсиш суръати, фоизда
	2022й.	2023 й.	
Умумий даромадлар — жами	100	100	115
Меҳнат фаолиятидан олинган даромадлар	61,4	64	119,8
Шахсий истеъмол учун ўзида ишлаб чиқарилган хизматлардан олинган даромадлар	6,5	6,5	115,6
Мол-мулкдан олинган даромадлар	2,2	2,8	143,7
Трансфертлардан олинган даромадлар	29,9	26,7	103

Мол-мулкдан олинган даромадлар жуда кам бўлса-да, тижорат банкларига ишонч ортиши, инновацион ишланмалар ривож, қолаверса, уй-жой ва бошқа кўчмас мулк объектларини ижарага бериш ва шу каби бозор механизмларининг такомиллашуви натижасида одамлар қўлига келиб тушаётган фоизлар, дивидендлар, муаллифлик ҳақлари ҳам йил сайин ўсяпти. Масалан, 2010 йилда

микролойиҳа амалга оширилиб, 206 мингта янги иш ўрни яратилди. Ишсиз фуқаролар “Ишга марҳамат” мономарказларида замонавий касб-ҳунар ва хорижий тилларга ўқитилмоқда.

Жорий йилги давлат дастурида 5 миллион кишини ишли қилиш белгиланган. Шундан 2 миллиондан зиёди қишлоқ хўжалиги ва томорқачилик соҳасига тўғри келади.

Президентимиз раҳбарлигида шу йил 7 март кунни маҳаллаларда аҳоли даромадини ошириш ва камбағалликни қисқарттириш чора-тадбирлари муҳокамаси юзасидан ўтказилган йиғилишда бу мақсадларга 16 триллион сўм ажратилгани қайд этилди.

Энди асосий вазифа — бу имкониятларни жойларда самарали ишлатиб, аҳолига даромад манбаи яратишга қаратилмоқда. Бу борада тез натижа берадиган янги механизмлар ишлаб чиқилмоқда. Келгусида мазкур тизим орқали ҳар бир маҳаллага иқтисодий комплекс ташкилотлари раҳбарлари бириктирилади. Улар ўзи масъул бўлган маҳалладаги камбағал оилалар билан манзилли ишлаб, одамлар даромадини оширишга кўмаклашади. Арзон кредитлар, субсидия ва имтиёзли ресурслар, энг аввало, аҳолини камбағалликдан чиқаришга йўналтирилади. Яширин бизнес қонунийлаштирилиб, расмий иш ўрни кўпайтирилади.

Давлатимиз раҳбари Сайхунбод туманидаги Иттифоқ маҳалласида бўлганида ҳам бу каби масалаларга эътибор қаратиб, шундай деди:

“Халқимиз ўз ҳаётида сезиши учун ҳамма ишларни маҳаллада ташкил қил-япмиз. Энди давлат идораларининг бутун имкониятларини ҳар бир кўчага, хонадонга олиб кирамиз. Масалан, маҳаллага бириктирилган банк маблағ бериш билан бирга одамларнинг дунёқарашини ҳам ўзгартиради. Мақсадимиз халқнинг даромадини ошириш, бой қилиш. Албатта, осон бўлмайди. Бу машаққатли меҳнат, тинимсиз изланиш, янги-янги ғоялар дегани”.

Ҳақиқатан, фуқаролар даромади даражаси улар фаровонлигининг муҳим кўрсаткичи ҳисобланади. У жамият ҳар бир аъзосининг ҳордиқ чиқариш, билим олиш, соғлиқни сақлаш, зарурий эҳтиёжларини қондириш имкониятларини белгилайди. Бундан ташқари, мутасадди идоралар томонидан оила даромадлари ҳақидаги маълумотларни таҳлил қилиб, умумлаштириб бориши мамлакат иқтисодиётидаги ҳолат ҳақида энг қимматли ахборот беради ва унинг иқтисодий-сиёсий келажагини башорат қилишга имконият яратади. Бу борадаги таҳлиллар сифати аҳоли турмуш даражасини доимий асосда кузатишни давом эттириш, шунингдек, ҳаёт даражасини мониторинг қилиш миллий тизимини доимий такомиллаштириш билан чамбарчас бог-лик,Zero, ҳар бир мамлакат қандай сиёсий ва ижтимоий ислохотларни амалга оширишидан қатъи назар, барчасининг якуний натижаси халқ манфатларини инобатга олган ҳолда унинг фаровонлиги ва турмуш даражасини яхшилашга қаратилади.

“Янги Ўзбекистон” муҳбири
Абдурауф ҚОРЖОВОВ
суҳбатлашди.

Томорқачилик

ДЕҲҚОН ҲАМИША ИЗЛАНИШДА БЎЛИШИ КЕРАК

Бошланиши 1-бетда

Бу йил ҳам навоийликлар баҳорни ниҳоятда илиқлик билан қутиб олди. Фасллар келинчагининг ташрифи ҳар бир ҳудудда яхши ниятлар билан қаршиланиб, дала-дашда деҳқончилик бошлаб юборилди.

Нурота туманида айни вақтда 358 та фермер хўжалиги фаолият юритаётир. Вазирлар Маҳкамасининг махсус қарорига асосан, уларнинг барчаси кўп тармокқлига айлантирилиб, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш билан бирга уларни қайта ишлаш, сақлаш ва сотиш, саноат ишлаб чиқариши ва хизматлар кўрсатиш билан ҳам шуғулланмоқда. Фермерлар етиштираётган гўшт, мева-сабзавот ва полиз маҳсулотлари нафақат туман деҳқон бозори, балки вилоятнинг бошқа ҳудудлари, ҳатто қўшни вилоят бозорларида ҳам сотилмоқда.

Худудда аввал Андижон ва Хоразм тажрибаси оммалашган бўлса, эндиликда Сайхунбод тажрибаси асосида

томорқадан унумли фойдаланиш орқали юқори даромад олишга киришилиятти. Туманда бугун 15 мингта яқин аҳоли ўз томорқасида деҳқончилик қилади. Ўтган йилда томорқаларда 485 гектар эртаки, 645 гектар ўртаки ҳамда 688 гектар тўқсонбости экин экилиб, 27,9 минг тонна қишлоқ хўжалиги маҳсулоти етиштирилди. 2024 йилда эса аҳоли хонадонларига 749 гектар эртаки, 912 гектар ўртаки ҳамда 727 гектар тўқсонбости экин экилиши ва 30,4 минг тонна қишлоқ хўжалиги маҳсулоти етиштирилиши режалаштирилган.

Иссиқхоналарда сабзавот, кўкатлар ва кўчат етиштириш ҳам яхшигина бизнес. Уй олдидаги кичик иссиқхона хўжаликни ривожлантириш учун асос бўлиб, вақт ўтиши билан барқарор даромад манбаига айланади. Шу билан бирга, мақбул шароитларда етиштирилган янги, экологик тоза озиқ-овқат маҳсулотлари доимо дастурхонда бўлади. Бу борада тумандаги Гафур Гулом маҳалласи етакчи. Аҳолининг аксарияти хонадонида иссиқхона кўрган.

Қувондиқ бобо Файзанов ҳам шу маҳаллада яшайди ва иссиқхонасидан яхшигина даромад олмақда.

— Нуротада аксарият ер лалми. Шунинг учун сугориладиган ердан унумли фойдаланиш керак. Айниқса, аҳоли томорқаларидан самарали фойдаланиб, уч-тўрт марта ҳосил олишни йўлга қўйиш лозим. Бунга эса иссиқхоналар қуриш орқали эришиш мумкин. Хонадонимдаги иссиқхонада лимон остига кўкат ва баҳорий экинлар экилган. Маҳалламиздаги аксар хонадонларда иссиқхона бор. Қунора келиб, мендан маслаҳат сўрашади. Уларга экин парвариши бўйича имконим борича тавсиялар бераман, — дейди Қувондиқ бобо.

Албатта, иссиқхонани доимий такомиллаштириш ва босқичма-босқич кенгайтириш даромадини оширади. Бу эса экин экиш ва тўғри парваришлаш бўйича муайян кўникма, малака ва билим талаб этади.

Амир Темур маҳалласида ҳам аксарият хонадонларда мўъжазгина иссиқхоналарни кўрасиз. Аҳоли аллақачон бу

ишнинг фойдасини билиб олган. Шу сабабли маҳалла аҳли дастурхонидан йил бўйи янги етиштирилган сабзавот узилмайди.

— Маҳалламизнинг асосий драйвери деҳқончилик ва чорвачилик. Айниқса, бу ҳудудда иссиқхоналарда лимон етиштириш ривожланган. Айрим хонадонларда 1,5-2 сотих иссиқхона бўлса-да, турли экинлар етиштириш йўлга қўйилган. Лимон остидаги ерга бир неча турдаги қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари экилиб, мўл ҳосил олинмоқда. Муҳими, томорқадан унумли фойдаланиш орқали маҳалламиз аҳли фаровон ҳаёт кечирмоқда, — дейди Амир Темур маҳалласи раиси Раҳматжон Саидов.

Юртимиз серқўш, еримиз серунум. Муҳими, бундан самарали фойдаланиш бозорларни тўқин, аҳоли ҳаётини янада фаровон қилади.

Ғолиб АБДУСАЛОМОВ,
“Янги Ўзбекистон” муҳбири

Юксалиш палласи

СТЕРЕОТИПЛАРДАН ХОЛИ АЁЛЛАР

Аёл ва баҳор — муштарак тушунмачалар. Иккиси ҳам яратувчан, оламга гўзаллик бахш этади. Аёл бугун нафақат она, балки жамият ҳаётининг барча жабҳасида фаол, етакчи. Бутунги суҳбатдошларимиз ҳам юртимизда ўз ўрнига эга аёллар. Билим беради, руҳлантиради, ўзгалар ютуғидан қувонади, бу мамнунийлик янги марраларни забт этадишда уларга куч ва қувват бағишлайди.

“Ибрат фарзандлари”да уларнинг алоҳида ўрни бор

2022 йил ноябрь ойида ташкил этилган “Иброт фарзандлари” лойиҳаси ҳозирги кунда ёшларнинг тил ўрганиши учун ажойиб имкониятга айлди. Хорижий тилларни бепул, содда, тизимли ва креатив усулда ўргатишни мақсад қилган лойиҳада бир неча чет тилларни қисқа муддатда ўзингизга қулай бўлган жойдан туриб, бемалол ўрганишингиз мумкин.

Лойиха Ўзбекистонда биринчилардан бўлиб ҳориқлик меҳмонлар учун ўзбек тили ва грамматикасининг ўргатишини йўлга қўйган. Бугунги кунда лойиха доирасида 22 та ҳориқий тил, ўзбек тили, саводхонлик дарслари, имо-нишора тили ўргатиб келинмоқда, — дейди "Ибрат фарандалари" лойихаси менежери, филология фанлари бўйича фалсафа доктори Махфуза Ортиқова. — Юртимизнинг чека-ка худудларидаги истеъдодли, молиявий имконияти чекланган, лекин чет тилларни ўрганишга шийтқи балинд ўқувчиларга ҳам ҳориқий тилларни ўргатиш, тиллар бўйича саводхонлигини оширишга хизмат қилаётган лойиханинг ривожида олима, ўз ишининг устаси бўлган аёл-қизлар ҳам фаол шийроқ этмоқда.

Ҳа, бугун «Ибрат фарзандлари» нафақат ёшлар, балки катта ёшли юртдошларимиз орасида ҳам оммалашиб улгурди. Ахир содда ва осон усулда, боз устига текин дей ўрганиш кимга ҳам маъқул келмайди, тил эси?! Лойиҳа доирасида француз, немис, испан, италян, грек, япон, ко-

рейс, хитой, ҳинд, озарбайжон, вьетнам, урду, қорақалпоқ, рус, турк, англиз тили, шунингдек, болалар учун англиз тили, имо-ишора тилидан видеоадрслар жамия-тимизда ўз ўрнига эга, хорижий тиллар-ни пухта ўлаштирган аёллар томонидан олиб борилмоқда.

Улар орасида филология фанлари бўйича фалсафа докторлари Нигина Расулева, Моҳира Умарова, Зулфия номидаги давлат мукофоти совриндори, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети кафедра мудири Баҳора Эргашева, халқроқ тоифадаги устоз ва мутахассислар Саида Рашидова, Дилфузр Икромова, Дилфуза Латипова, Мукаддас Тайланова, Камолра Раҳматжоновра, Наежада Маҳкамовра, Шоҳиста Камронли, Сурайи Муасево, Муниса Қо-

Етуклик остонасида

МУВАФФАҚИЯТ ЎЗ-ЎЗИДАН КЕЛМАЙДИ

Бошланиши 1-бетда

Оддий биллада камолга етган Муҳайё-
унин мактаб ва касб-хунар коллежида
ўқиб юрган кезларидаёқ билимга
чанқоқлиги, изланувчанлиги билан
тенгдошларидан ажралиб ту-
рарди. Фанларни ўзлаштириш
билан бирга хорижий тилларни
ўрганишга астойдил ҳаракат
қилди. Жамалак сочили қиза-
логининг хатти-ҳаракатлари-
дан қувongan оддий ҳайдовчи
Алишер ака, уй бекаси Нафи-
са опа уни ҳар хилхатдан қўл-
лаб-қувватлаб келди. У катта
ойланинг тўртинчи қизи. Унда
ўғил болаларга хос қатъийлик,
бир мақсад йўлида интилиш каби
хислатлар бор. Уй-рўзгорда учраб
турган қурилиш ва таъмирлаш билан
боғлиқ ишларда دادасига ҳаминқадар ел-
кадош бўлиб, кўмак беришга ҳаракат қи-
ларди.

Яратувчилик, бунёдкорлик йўлидаги изланишлари урни Фаргона политехника институти сари етакдади. Бу билим маскани ёш иктидор эгасининг ҳаёт тарзи, кундалик иш амалида ўзини хош ўзгартириш ясади. Ҳаёлида чархлиниб юрган гона ва ташаббусларни рўёбга чиқариш, илмий асосда бойитишга ундади. Бунда устозлар кўмагининг ўрни катта бўлди. Дастлаб шунчаки қизиқишдан бошланган изланишлар кўлами кундан кунга кенгайиб борди.

юрасанми? Ўқишни бошқа йўналишга кўчир”, дея маслаҳат берганлар ҳам топилди. Тўғриси, иккиланган пайтларим бўлган. Оиламдагилар мақсад ва ниятларим йўлида ортга қайтмасликка даъват этиб, ҳар жиҳатдан ёрдам берган, — дейди Муҳайёхон.

Муваффақиятлар ўз-ўзидан келмай-ди. Талабаликнинг биринчи босқичида Марғилон шаҳрида 16-30 ёшлилар ўртасида ўтказилган компьютер саводхонлиги танлови ғолиби бўлиб, “3Ds max” йўналиши бўйича Рақамли технологиялар марказида грант асосида таълим олиш имкониятини қўлга киритди. 2021-2023-йил-

динова, шунингдек, дарсларни замонавий инновацион технологиялар асосида ташкил етadиган Замира Турганбаева, Феруза Ўролова, Сарвиноз Саидаъзамова, Ҳожирахон Абдукаримова кабилар бор.

— Аёллар таълими жамият ривожидан муҳим омил ҳисобланади. Зеро, “Оиланг фарворонлигини истасанг, ўғлингни ўқит, жамият ривожини истасанг, қизинг ўқит”, деб бежиз айтишмаган, — дейди лойиҳанинг итала тили ўқитувчиси Баҳора Эргашева. — “Ибрат фарзандлари” лойиҳасида дарс бериб келаётган, унинг ривожини учун беминнат ҳисса қўшаётган мутахассислар орасида аёл-қизлар қўпчилиги ҳам мамлакатимизда нозик ҳилқат вакилларига берилаётган юксак эътибори фидосидир. Ёшлар орасида хорижий тилларни ўрганишни янада мустаҳкамлаш, уларни маъзур жараёнга жамал жолб этиши мақсадида бир қанча хорижий университетлар, жумладан, Италиянинг қатор нуфузли олий таълим даргоҳлари билан ҳамкорлигини йўлга қўйганмиз.

Устозлар иштирокида суратга олинган видеодарсларнинг ўқувчилар томонидан янада чуқур ўрганилишига эришиш мақсадида "Ibrat Academy" мобил иловаси ишлаб чиқилган. Унда фойдаланувчилар 20 дан ортиқ тилни ўрганиш, лугат ёдлаш ва тестларни ечиш орқали билимини янада мустаҳкамлаб бориши мумкин.

“Ибрат фарзандлари” лойиҳасининг “Ibrot Academy” мобил иловаси қўйлаб ҳомин-қизлар турмушини яхшилашга ҳамин хизмат қилиб келмоқда. Шундай аёллардан бири бовўтул Хуришда Эгамназаровадир.

У “Ибрат фарзандлари” лойиҳаси ташкил этилиши билан инглиз тилини ўргана бошлаган. Илгари далада кетмон чопиб, пахта териб, у нафар фарзандини парвартишлад келганини, кейинчилик мазкур лойиҳадан инглиз, француз ва корейс тилларини ўрганиб, аввал фарзандларига, сўнгра бошқа болаларга ўргатиб, шунинг ортидан рўзгор тебараётгани хақида хўя қилади.

Сидраде вилоятя ҳокимлиги томонидан Хушхондиде фаолиятя учун куриб берилган ўқув маркази Шайхон ишлария агентлиги томонидан тўлий хижозналари. Бугун марказда юзлаб ўқувчи замонавий шароитларда таълим олмақда. Хуонариси, маъзур марказининг 7 нафар ўқувчиси Президент мактаби кириш имтихонларидан муваффақиятлий ўтишга, яна бир неча ўғил-қизлар олимпиадаларида юқори ўринларини эгаллашга муваффақ бўлди.

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, юртимизда ҳар бир хонадонга кириб бораётган мазкур лойиҳанинг Тошкент шаҳри ва вилоятларда лойиҳа офислари ташкил этилган бўлиб, улар ёшларнинг хорижий тиллари пухта ўрганишига, керакли видеомаҳсулотлар билан танишишига ёрдам бермоқда.

МУВАФФАҚИЯТЛАР ЎЗ-ЎЗИДАН КЕЛМАЙДИ.

ТАЛАБАЛИКНИНГ БИРИНЧИ БОСҚИЧИДА МАРҒИЛОН
ШАҲРИДА 16-30 ЁШЛИҚАР ҲУТАСИДА ҲЎТАСИЛАН
КОМПЬЮТЕР САВОДХОНЛИГИ ТАНЛОВИ ҒОЛИБИ
БЎЛИ, “3DS МАХ” ЙЎНАЛИШИ БЎЙИЧА РАҚАМЛИ
ТЕХНОЛОГИЯЛАР МАРКАЗИДА ГРАНТ АСОСИДА ТАЪЛИМ
ОЛИШ ИМКОНИАТИНИ ҚЎЛГА КИРИТДИ. 2021-2023-ЙИЛЛАР
МОБАЙНИДА ХАЛҚАРО ВА РЕСПУБЛИКА ИЛМИЙ
НАШРЛАРИДА ҚЎРИЛИШ МАТЕРИАЛЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРИ
МУАММОЛАРИ ЕЧИМИГА ОИД 30 ГА ЯҚИН ИЛМИЙ МАҚОЛА
ВА ТЕЗИСЛАРИ ЧОП ЭТИЛИБ, АҚШ, РОССИЯ, ГЕРМАНИЯ
ВА ҲИНДИСТОНДА УСЛУБИЙ ҚЎЛЛАНМА СИФАТИДА
ЭТИРОФ ЭТИЛДИ.

лар мобайнида халқаро ва республика илмий нашрларида қурилиш материаллари ишлаб чиқариш муаммолари ечимига оид 30 га яқин илмий мақола ва тезислари чоп этилиб, АҚШ, Россия, Германия ва Ҳиндистонда услубий қўлланма сифатида эътироф этилди.

Ёшлар ишлари агентлиги, “Westminster Academy” ва “Uzbekistan Volunteer Association” форумида сертификат билан тақдирланди. У “Курилиш материаллари саноатида иссиқлик техникаси” фанидан маърузалар тўплами ва услубий кўрсатмалар муаллифи. 2023 йили Россияда бўлиб ўтган “2022-2023 ўқув йили талабаларининг лойиҳа-тадқиқот фаолияти” конкурси ғолиби бўлди.

Ахборот технологиялари — хотин-қизлар учун қўлай танлов

Инсон ўқиб-изланар экан, муваффақият у билан ёнма-ён юради. Юртимизда меҳнати эвазига катта-катта ютуқларга эришяётган хотин-қизлар сафи йилдан-йилга кенгаймоқда. Tenge Market онлайн-савдо платформасида маҳсулот менежери сифатида фаолият олиб бораётган Мафтуна Лутфуллаева ҳам ана шу сафда.

Мафтуна Тошкент шаҳридаги Ахборот технологиялари коллежида ўқиб юрган кезлари қайси соҳани чуқур ўрганиши кераклигини билмасди. “Technovation Uzbekistan” танловидаги иштироки унинг ҳаётини тубдан ўзгартириб юборди. У ўз иловасини ишлаб чиқиб, бу жараёндан завқланди. Мана шун завқ туйғули соҳага қизиқиши ортди.

Тошкент шаҳридаги Инҳа университетида ахборот ва коммуникация муҳандислиги бўйича таҳсил олди. Пта қизиқиши талабалик йилларида янада кучайди. Айниқса, интеллектуал кенгликка қўйсладанидан стартаплар уни ўзига тортаверди.

— Стартап — бир неча кишининг иттижимсиз меҳнати. Бу иш тавakkалчиликнинг талаб қилади, — дейди М.Лутфуллаева. — Уч йил давомида Calypso Intelligent Solutions компаниясида маҳсулот дизайнери ва мана шу компанияда асос солинган Coozin стартапида маҳсулот менежери сифатида фаолият олиб бордим. Coozin стартапи аёлларнинг уйда ўтирган ҳолда иш билан таъминлашга қаратилган, анжироқ айтаман, ундаги пиширилган таомларни etkazib berishi хизмати. У хотин-қизларнинг иқтисодиётдаги фаоллигини ошириш ва санолатишни технология орқали ривожлантиришни мақсад қилган. Онлайн

IT соҳасида қизлар сони ҳали ҳам кам.
Баъзи компанияларда бошқарувни
қизларга ишонишга ҳамон қўрқишади.
Одамлар қизларнинг малакали
рахбар бўла олишига ишонмайди.
Менинг ишимга ишончсизлик билан
қараганлар бўлган.

платформа уйда пиширилган мазали ва сифатли таомларни арзон нархларда сотиб олиш имкониятини беради. Tenge Market онлайн савдо платформасида махсулот менежери бўлиш билан бирга Women TechMakers, GDG Tashkent, ADPList ташкилотларида аёллар ва соҳага янги кириб келаётган мутахассислар учун IT тадбирларини ташкил қилишда ёрдам бераман.

IT соҳасида қизлар сони ҳали ҳам кам. Баъзи компанияларда бошқарувни қизларга ишонилган ҳаётини кўришди. Одамлар қизларнинг малакали раҳбар бўла олишига ишонмайди. Менинг ишимга ишонсизлик билан қараганлар бўлган. Фаолиятим давомида хотин-қизларнинг фаоллиги гендер мунозарати янада самарали қилишни англадим.

Жамиятимиз менталитетига кўпроқ инсонпарварлик касблари аёлларга мос келадиган, деган фикр бор. Бу стереотип нотўғри. Аммо ҳозир ижобий ўзгаришлар тез-тез кўзга ташланмоқда. IT соҳасига қизиқайётган қизлар сони ортиб бормоқда. Чунки бу ерда исталган жойда ишлашиниң мумкин, маълум бир иш жойига бoғланиш йўқ. Бундан ташқари, мослашувчан иш соатлари бўлган лаво-зимлари топасиз.

Инсон ҳеч қачон янги нарсаларни си-
наб қўйишдан қўрқмаслиги керак. Асо-
сиети, бошлаш ва бажариш. Ҳаракат ва
хоҳиш эса ўз мевасини бермай қўймайди.

Опа-сингилларимизда компьютер гра-
фикаси ва дизайнлик фаолияти бўйича
ўқиш, мобил илова, веб-сайт, дастурий
маҳсулотларни яратиш ҳамда дастурчи-
сифатида шаклланишга интилиш куч-
ли. Бунинг учун мамлакатимизда зарур
шарт-шароит яратилган. Фақат айрим
стереотипларни енгиш, орзу-мақсадлар
ўйлида дадил одимлаш, имконият ва имти-
ёзлардан унумли фойдаланилса, бас. Бу
билан нафақат даромад топиб, рўзгорини
бутулик олиб қиради, балки жамият рив-
жига ҳам муносиб хисса қўшади.

Зеро, бутун дунёда кун сайин янгидан янги ноу-хаулар юзага келмоқда, жаҳон иктисодиётининг рақамлашуви ва бошқа омиллар технологиялар соҳаси олдига юксак вазибалар қўймоқда. Шу нуктаи назардан, жаҳон майдонида мустақил, қатъий фикр ва замонавий технологиялардан фойдаланиш кўникмасига эга етук кадрларга эҳтиёж бўлаверади.

**“Янги Ўзбекистон” мухбири
Рисолат МАДИЕВА ёзиб олди.**

гувоҳномаси берилган. Бу лойиҳа нафақат арзон ва сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш, балки қурилиш чиқиндиларидан атроф-муҳитга етказилаётган турли зарарларнинг олдини олиш, экологик мусаввоналикини сақлашда катта самара бераётгани билан ажралади туради.

Талабамизнинг Зулфия номидаги давлат мукофотига сазовор бўганим билан ҳақли равишда фахрланамиз, — дейди Фаргона политехника институтига катта ўқитувчиси Муюссархон Каримова. — У ҳар жиҳатдан кўпга ўрناк бўлиб келаётган интилувчан ёшлардан. У мақсади йўлида мавжуд қийинчиликларни ҳамжихатлиқда енгиб ўттиша ҳаракат қилади.изланеди. Ҳамкорлиқдаги лойиҳаларимиз бу билан чекланиб қолгани йўқ. Айлри кунда иккиламчи сановат чиқиндиларидаиан мақсадли фойдаланиш, экологияга етказилаётган зарарлар олдини олишга қаратилган янги турдаги курилиш материаллари ишлаб чиқариш борасида илмий изланишлар, амалий тажрибалар ўтказяяимиз.

Билим олиш игна билан қудуқ қазишга қиёсладан. Бу ҳаётди ҳикмат замиридаги сарб-бардош, уз мақсади йўлида изланиш ва интилишдан қолмаслик каби ҳислатлар қанчалик муҳимлигини иглаб олиш қийин эмас. Зулфия номидаги давлат муқофоти совриндори Муҳайёл Йўлдошова бу ҳаёт ҳақиқатиға амал қилиб, ватанимиз равнақи йўлида бор куч-ғайрати, билим ва салоҳиятини намоеъ этаётган иқтидорли қизлардан.

Расулжон НАЗИРОВ,
журналист

Боқий мерос

Бундан икки йил аввал Бўзатовда ўтказилган “Ёшлар овози” республика фестивали доирасида ташкил этилган танловда Аширбек Кўзибоев бахшичилик йўналишида биринчи, Бахитбек Қалибаев опера йўналиши бўйича иккинчи ўринни эгаллади.

Эл анъанасини улуғлаш санъати

“Ажойиб ва бетакрор овоз эгалари қаердан пайдо бўлди? Устозлари ким? Қаерда таҳсил олган? Бизда ҳам ёш истеъдодлар кўп экан-ку! Биз ҳам фарзандларимизни шу мактабга берайлик”, деган қизиқувчилар кўпайди.

— Ўғлим Бахитбек Қалибаев уч йилдан буён Нукус шаҳридаги опера ва бахшичилик санъатига ихтисослаштирилган мактаб-интернатда ўқийди. Рост, ушбу мактаб-интернат очилган пайтда жуда қувонганимиз. Чунки олдин ўғлим академик вокал йўналиши бўйича мусиқа мактабига қатнард, — дейди нукуслик Дилбархон Ғаниева. — Болажоним эришаётган ютуқлар замирида устозларининг машаққатли меҳнати бор. Давлатимиз ёшлар учун мана шундай замонавий шароитлар яратиб бераётганидан барча ота-оналар жуда миннатдор.

“Бундай мактабларни ташкил этишимиздан асосий мақсад — тарихимизни, маданиятимизни чуқур ўрганиш, ўзлигимизни англаш. Бахшичилик — қорақалпоқ элининг улугъ анъанаси, уни ривожлантириш учун ҳамма шароитларни яратамиз”, деган эди давлатимиз раҳбари ушбу масканга ташрифи чоғида.

— Мактабимизда 75 ўқувчи мутахассислик ҳамда умумтаълим фанларидан чуқурлаштирилган тартибда таълим олмақда, — дейди мактаб-интернат директори, Қорақалпоғистонда хизмат кўрсатган артист Дарибай Хожабегенов.

соҳани тубдан ислоҳ қилиш, маданият ва санъат соҳасида қобилиятли ёш ижрочиларни излаб топиш ва қўллаб-қувватлаш, таълим муассасаларини миллий чолғулар, мусиқа дарсликлари, ноталар тўпламлари ва ўқув-услубий адабиётлар билан таъминлашнинг ягона тизимини яратиш бўйича бир қатор вазифалар белгилаб берилган.

— Қорақалпоғистонда опера жанрида ўзига хос мактаб мавжудлигини кўпчилик яхши билади. Муяссар Раззоқова, Кенесбай Сержанов, Элиза Айтниязова, Тolibек Хожаназаров, Роза Қутекеева, Женисбек Пиязов, Шираз Турсинбаев сингари таниқли опера хонандалари юртимиз санъати доврўгини дунёга таратмоқда. Бахшичилик йўналишида эса Ўзбекистон халқ бахшилари Ғайратдин Утемуратов,

Тенел Қалиев, Қорақалпоғистон халқ бахшилари Гулнора Алламбергенова, Гулбаҳор Аҳимбетова, “Ниҳол” мукофоти совриндори Муҳаммед Торебеков, Лола Махаммадиноваларни фахр билан тилга оламиз, — дейди мактаб-интернат директори Дарибай Хожабегенов. — Мактабимизда тарбияланаётган болалар ҳам яқин келажақда ана шу устозларидек санъатимизнинг буюк даргалари бўлиб етишишига ишончим комил.

Мактаб ўқувчилари халқаро танловларда ҳам совринли ўринларни эгаллаб келади. Жумладан, ўқувчиларимиз — бахши Жумабаева Жасмина, Жолдасбаева Айзада нуфузли халқаро танловлар ғолиби бўлди.

— 2023 йил февраль ойида Қорақалпоғистон халқ жирои Жақсилик Сиримбетовнинг 75 йиллигига бағишлаб ўтказилган “Достонларни жирлаймиз” номли 1-Республика кўрик-танловида 8-синф ўқувчилари Даўлетназар Хабибназаров

ва Муҳаммедали Бекбергенов “Келажак жировлари” номинацияси ғолиби деб топилди, — дейди маъзур мактаб директор ўринбосари Есмурза Каримов. — Бундан ташқари, Қозоғистонда ўтказилган “Биз бахтли боламиз” халқаро танловида Гран-прини қўлга киритдик. Шунингдек, Жасмина Жумабаева, Айжамал Алпова, Бегзод Генжемуратов, Сайёра Худайбергенова, Нурдаўлет Сарсенов, Умида Аяпова ва Айсулиў Узақбаева каби ўқувчиларимиз билан ҳар қанча мақтансак арзийди.

Ёшлар истеъдодини юзага чиқариш, уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга қаратилган танловлар, халқаро фестиваллар, йирик санъат анжуманлари кўп. Жумладан, Бўзатов тумани ва Нукус шаҳрида ташкил этилган “Ёшлар овози” республика фестивали ҳам юртимизда истеъдодли ёшларни кашф этишга хизмат қилмоқда. Халқаро бахшичилик санъати, “Лазги”, “Маком”, “Бойсун баҳор”, “Ёшлик баҳори” сингари йирик халқаро танлов ва фестивалларда ҳам қорақалпоғистонлик ёш истеъдодлар муносиб иштирок этиб, совринли ўринларни эгаллаб келмоқда. Ушбу даргоҳда билим олаётган ёшларнинг парвози баланд бўлиши шубҳасиз.

Минажатдин ҚУТЛИМУРАТОВ, “Янги Ўзбекистон” муҳбири

Қадрият

Бугун ЮНЕСКОнинг Иқсоният номоддий маданий мероси рўйхатига киритилган яна бир миллий меросимиз намунаси, азалий қадриятимизга айланган эгарчилик ҳақида сўз юритамиз. Қаҳраонимиз — “Хунарманд” уюшмаси миллий каталогидан ўрин олган кўқонлик хунарманд, “Шухрат” медали соҳиби Абдулхай Исоқов.

Уста кичкинанинг авлодлари

Айтишларича, Кўқонда Худойрхон тез-тез хунармандлар расталарини айланиб турар экан. Бир кун у эгар ясайдиган хунарманднинг дўконига кириб қолибди. Эгарчининг жуссаси кичкина бир шогирди бор экан. Оёқ-қўли энгил, чаққонгина бу йигитчининг тавозели эканини қилиб турган иши хонга ёқиб қолибди. Хон хунарманддан “Бу кичкина ҳам уста бўлиб қолдими”, деб сўрабди. Устоз шогирди ҳақида хўп яхши гапларни айтибди. Шундан сўнг Худойрхон шогирди йигитни астойдил дуо қилибди. Шу-шу чаққон йигит “уста кичкина” лақабини олиб, машҳур эгарчи бўлиб кетди. Уша пайтда Германиядан келадиган қизил вагонларга экспорт бўладиган бошқа маҳсулотлар билан бирга уста кичкинанинг эгарлари ҳам ортилар экан. Барча хунармандлар ўзлари ясаган эгарларни уста кичкинага олиб келар, у эса эгарларнинг кам-қўстини тўғрилаб, ўзининг қолтига солган ҳолда четга юборар экан.

Бу ҳикояни сўзлар экан, Абдулхай ака европоликлар эгарчилик хунарини аслида, бизнинг эгарларимизни кўриб ривожлантирганидан ғурурланди. Биз ҳам шу маънода

Тақдирнинг туҳфаси

Қаҳраонимизнинг ота-боболари эгарчилик билан шугулланмаган. Махси тикиб юрган кезлари бир кун келиб, эгарчи бўлиб танилиши ўзининг-да ҳаёлига келмаган.

— Бу хунарни бошлашимиз жуда қизиқ бўлган. Шухратжон деган бир йигит, яна бошқа таниш отбоқар укаларимиз бор эди. Бундан 20 йиллар аввал 80-100 тадан от боқиб, от анжомларини бошқа ерлардан олиб келиб қийналишган. Махси тиканим учун отнинг айлини тикиб, безаб берадим. Ишимни кўришгач, “Ака, сиз эгар-жабдуқ ясанг, кўлингиздан келади”, деган тақлифни беришди. Қаерда кўришсак, “Ака, шу ишни қилмадингиз-да”, деяверганларидан хижолат бўлиб, майли, от анжомларидан бир нусха беринглар дедим. Олиб келиб беришди. Ушанга қараб тайёрлаб кўргандим, ўхшаб қолди. Ҳалиги

Маҳсулот тури ўттиздан ортди

Воҳа эгарчилари хомашё сифатида, асосан, оқ толдан фойдаланади. Водийда эса ўрик, беҳи, ёнғоқ каби мева, қаттиқ дарахтлар ҳам ишлатилади. Бунинг ўзига яраша сабаблари, сир-синоати бор, албатта. Жиззах, Сурхондарё, Самарқанд томонларида эгарнинг 20 дан зиёд бўлаги бирлаштирилиб ясашига гувоҳ бўласиз. Михли, михсиз эгар, пайли эгар, қизил эгар каби турлари кўп. Кўқонлик хунармандлар, хусусан, Абдулхай ака ҳам бу борада мураккаб усулдан фойдаланиб, ётоқдан эгарни бир бутун, яхлит ҳолда чопиб олади. Эгар устига хом тери тортилади. Бу унинг мустаҳкамлигини 80-90 фоиз оширади. Бўлақлардан йиғиб тайёрлаганда эса эгарнинг чидамлилигини ошириш учун ҳайвоннинг пайдидан фойдаланилади. Сўйилган эчки, қўй, молнинг пайи салқинда қуритилиб, темир орасига қўйиб болга билан урилса, иппакка ўхшаган толалар ҳосил бўлади. Тери қолдиқларидан тайёрланадиган елим билан пай эгарга ёпиштирилади. Миллий хунармандлигимизнинг қудратини

Айб ўзингизда...

Минглаб отлар орасида ҳам Абдулхай аканинг кўзига ўзининг қўл меҳнати ўтдек кўринади. Ҳаттоки отнинг оёғида лойга қоришиб, кўринмай қоладиган маҳсулотларини ҳам хунарманд бир қарашда таниб олади.

— От минган одам ўзини бошқача ҳис қилади. Айниқса, унинг устида ўзингиз ясаган маҳсулотлар бўлса, ишонч билан ўтираёсиз, — дейди у.

Базан доимий мижозларига ҳазиллашиб, “Ха, камнамо бўлиб кетдинглар”, деса, улар бунга жавобан “Айб ўзингизда, ўта мустаҳкам

“Янги Ўзбекистон” ва “Правда Востока” газеталари тахририяти” ДМ

МУАССИС:
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Салим ДОНИЁРОВ

Тахририятга келган қўлёмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.
Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар.
Газета тахририят компютер марказида саҳифаланди.
Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига “Колограк” МЧЖ масъул.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2024 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган.
Нашр индекси — 236. Буюртма — 956.
44909 нусхада босилди.
Ҳажми — 3 табоқ. Офсет усулида босилган. Қўғоз бичими А2.
Баҳоси келишилган нарҳда.

“Колограк” МЧЖ босмаҳонасида чоп этилди.
Босмаҳона манли: Ўзбекистон, 100060.
Тошкент, Янги шаҳар кўчаси, 1-А уй.
Босмаҳона телефони: (78) 129-29-29

Навбатчи муҳаррир: Лутфулла Сувонов
Мусахҳис: Аслиддин Абдуразаков
Дизайнер: Зафар Рўзиев

Манзилимиз:
100060, Тошкент шаҳри,
Шаҳрисабз кўчаси, 85-уй

Қабулхона: (71) 233-56-33 Девонхона ва эълонлар: (71) 233-70-98 E-mail: info@yuz.uz Веб-сайт: www.yuz.uz (71) 233-47-05

Ўза яқини — 21:25 Тошхирлиди — 01:25